

เสียงแรงงานนอกระบบ

VOICE OF INFORMAL WORKERS

HomeNet Thailand

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2/2566 ประจำเดือน กรกฎาคม-ตุลาคม 2566

แรงงานนอกระบบกับสวัสดิการยามชราภาพที่หายไป
เมื่อรัฐใช้การพิสูจน์ความจน เป็นเกณฑ์รับเบี้ยผู้สูงอายุ

ลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน

เป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม

ระหว่างวันที่ **12-31 ตุลาคม 2566**

ผ่านเว็บไซต์ **www.sso.go.th**

กำหนดวันเลือกตั้ง วันอาทิตย์ที่ **24 ธันวาคม 2566**

เวลา **08.00 - 16.00 น.**

ณ หน่วยเลือกตั้งที่ท่านมีรายชื่อ

ศูนย์อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง

02-956-2222

ติดต่อในวันและเวลาราชการ

สอบถาม

สายด่วน 1506

24 ชั่วโมง

www.sso.go.th

@ssothai

แม่-แรงงานนอกระบบ-ความเป็นมารดา

ผู้หญิงหลายคนแบกรับความคาดหวังเรื่องบทบาทหญิงชาย

ทำให้หน้าที่การดูแลตกเป็นภาระหนักของผู้หญิง

ดังนั้นแรงงานนอกระบบหญิงในฐานะแม่

จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองความเป็นมารดา

เพราะ แม่แรงงานนอกระบบหญิงหลายคนเผชิญปัญหา

การเข้าถึงสิทธิ สวัสดิการและการคุ้มครองทางสังคม

แรงงานนอกระบบกับสวัสดิการยามชราภาพที่หายไป

เมื่อรัฐใช้การพิสูจน์ความจน เป็นเกณฑ์รับเบี้ยผู้สูงอายุ

เมื่อวันที่ 11 สิงหาคมที่ผ่านมา กระทรวงมหาดไทยได้ปรับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากที่เคยจ่าย “ถ้วนหน้า” กว่า 14 ปี เป็นให้เฉพาะผู้มีรายได้น้อยหรือมีรายได้น้อยเพียงพอแก่การยังชีพ หรือที่เรียกว่า “คนจน” เท่านั้น โดยให้เหตุผลว่าเป็นภาระทางการคลังของประเทศในอนาคต การปรับระเบียบการจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุครั้งนี้อาจทำให้ผู้สูงอายุราว 6 ล้านคนจากทั้งหมดประมาณ 11 ล้านคน ต้องถูกตัดสิทธิหรือตกหล่นได้ และถือเป็นการตีตราและลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของประชากรสูงวัยอย่างมาก

สิ่งที่น่ากลัวไม่ใช่ผู้มีรายได้น้อยได้รับเบี้ยยังชีพ แต่ผู้มีรายได้น้อยต่างหากที่อาจตกหล่นจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวนมาก ส่วนใหญ่เข้าไม่ถึงหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน โดยเฉพาะสวัสดิการด้านชราภาพ ในขณะที่ช่วงวัยทำงาน พวกเขาที่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน จึงมีเงินออมไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายยามชรา เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจึงจำเป็นสำหรับแรงงานนอกระบบที่สูงวัยเป็นอย่างมาก เพราะสามารถช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่าเดินทางไปโรงพยาบาล และค่ายารักษาโรค เป็นต้น การเลือกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยพิสูจน์จากความยากจนจึงไม่ใช่แนวทางแก้ไขปัญหาค่าครองชีพของประชาชนที่รัฐกังวล แต่รัฐควรเพิ่มอัตราการเก็บภาษีที่ไม่กระทบกับผู้ที่มีรายได้น้อย เช่น ภาษีมรดก และภาษีที่ดิน เพื่อนำมาจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบถ้วนหน้าดังเดิม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทยให้ดีขึ้น สมาพันธ์แรงงานนอกระบบประเทศไทย และมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพจึงขอคัดค้านระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2566 และขอให้กลับมาจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแบบถ้วนหน้าดังเดิม

อมร กาญกุล้า คนขับแท็กซี่ วัย 49 ปี กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นคนรวย คนจน ทุกคนเสียภาษีเท่ากันหมด คุณจะบอกว่าคุณนี้รวยไม่ต้องเอาเงินผู้สูงอายุไม่ได้ ไม่ต้องมาใช้เกณฑ์คนจนเท่านี้ถึงจะได้มันไม่ใช่ มันไม่แฟร์ ไม่ยุติธรรมต่อคนชราทั้งประเทศ

“อย่างแม่ผมทุกวันนี้อยู่ต่างจังหวัด ถ้าไม่มีเงินอันนั้นะ ปกติก็ลำบากอยู่แล้ว ถ้าไม่ได้เงินตัวนี้ก็ลำบากหนักกว่านี้อีก อนาคตผมก็อาจจะเป็นอย่างนั้น อย่างถ้าสมมุติว่าได้ 600 บาท มันก็ยังช่วยค่าน้ำ ค่าไฟ ไม่ว่าจะอยู่ห้องเช่าหรือบ้านตัวเอง คนแก่ก็ต้องใช้น้ำใช้ไฟเหมือนกัน” อมรกล่าว

สมร สวยบริสุทธิ์ วัย 59 ปี อาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน กล่าวว่า ถ้าเขาไปตัดสิทธิผู้สูงอายุเราก็จะหมดสิทธิใช้ไหม เพราะเรากำลังจะไปขึ้นทะเบียนพоди เตี่ยวเราจะ 60 แล้ว เราก็จะไม่มืงานทำ ไม่มีคนเลี้ยง ถ้าอย่างนั้นได้ 600 บาท เรายังมาซื้อกินได้

แต่ค่าเช่าบ้านมันแพง ถ้าเราได้ 3,000 บาทก็โอเคนะ ที่มาเรียกร้องเพราะเราอยากจะได้สิทธิตรงนี้นะ มันจำเป็นนะ อย่างน้อยถ้าเราไม่มีงานทำ เรายังคอยเบี้ยยังชีพ 600 บาท ถ้าเราเรียกสิทธิกลับคืนมาได้ เรายังอยากได้ เรายังได้ตรงนี้นะ

ประหยัด กำเนิดมณี อาชีพหาบเร่-แผงลอย กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับเกณฑ์ใหม่นี้ เพราะมันไม่เป็นการถ้วนหน้า มันคือการเลือกปฏิบัติ และผิดระเบียบที่กระทรวงฯ วางไว้เมื่อก่อนว่าทุกคนต้องได้ ส่วนคนที่ได้รับเขาพอมีพอกิน เขาก็ไม่ไปลงทะเบียน แต่รัฐต้องจัดให้ทุกคน ซึ่งอายุ 60 ปีจะ

ได้รับ 600 บาท เฉลี่ยแล้ว วันละ 20 บาท อาหาร 3 มื้อ ตกมื้อละ 7 บาท มันไม่พอเลย ถ้ายังไม่ได้มันเป็นปัญหาเลยนะรุ่นหลังๆ ยิ่งคนบ้านนอกไม่มีกินจริง ๆ นะ เรายังเป็นห่วงเขาเหมือนกัน ส่วนจะปรับขึ้นยังไงให้เท่าไรก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ควรจะยึดหลักการเดิม คือ ต้องได้ถ้วนหน้า”

ก่อนกล่าวถึง “การคุ้มครองการเป็นมารดา” ใครจะขอกล่าวถึง “การคุ้มครองทางสังคม” ในประเทศไทย ซึ่งเป็นสวัสดิการที่รัฐบาลจัดให้กับประชาชนคนไทย อันประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ อาทิ (1) หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง/30 บาท), (2) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2553, (3) กองทุนผู้รับงานไปทำที่บ้าน, (4) ประกันสังคม, (5) กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.), (6) สวัสดิการแห่งรัฐ, (7) สวัสดิการผู้สูงอายุ เป็นต้น สำหรับผู้ที่รับราชการ สามารถได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ผ่านทางสวัสดิการข้าราชการ และสำหรับผู้ที่ทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ก็จะได้รับสวัสดิการสำหรับลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจ สำหรับ “แม่” ที่ไม่ได้เป็นข้าราชการ และไม่มีสามีรับราชการหรือเป็นลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจ ก็สามารถใช้สวัสดิการ “การคุ้มครองการเป็นมารดา” ได้จาก **หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง/30 บาท) และประกันสังคม** ซึ่งแบ่งเป็น 3 มาตรา อันได้แก่ **มาตรา 33** (สำหรับคนงานในระบบ) **มาตรา 39** (เป็นภาคสมัครใจ สำหรับผู้ที่เคยทำงานในระบบ และสมัครเข้ามาตรา 39 ภายใน 6 เดือน หลังการสิ้นสุดการอยู่ในมาตรา 33) และ **มาตรา 40** (เป็นภาคสมัครใจ เปิดให้ทุกคนที่อายุตั้งแต่ 15-65 ปี ผู้ซึ่งไม่ได้รับสวัสดิการอื่น ๆ จากภาครัฐ

“การคุ้มครองการเป็นมารดา” ประกอบด้วยสวัสดิการต่าง ๆ ดังนี้

- 1) หญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด ทดสอบการตั้งครรภ์ ตรวจครรภ์และประเมินความเสี่ยง ตรวจช่องปากและฟัน ชัดและทำความสะอาดฟัน ประเมินสุขภาพจิต ตรวจหลังคลอดและคุมกำเนิด ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สมุดบันทึกสุขภาพ
- 2) กลุ่มเด็กเล็ก อายุ 0-5 ปี ฉีดวัคซีนป้องกัน ติดตาม การเจริญเติบโต ตรวจคัดกรองพัฒนาการ ตรวจช่องปากและฟัน สมุดบันทึกสุขภาพ/บันทึกพัฒนาการ และแว่นตา หากมีภาวะสายตาผิดปกติ
- 3) ได้รับเงินสงเคราะห์บุตร

มาถึงตอนนี้ ท่านผู้อ่านคงจะเห็นว่าผู้เป็น “แม่” ในประเทศไทย **ได้รับการคุ้มครองการเป็นมารดาเป็นอย่างดี แต่ในรายละเอียดแล้ว สวัสดิการของแต่ละกลุ่มแรงงาน ยังมีความไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “แม่” ที่รับสวัสดิการในระบบ และ “แม่” ที่อยู่นอกระบบ** อาทิ เรื่อง “การลาคลอด” แม่ที่ทำงานในระบบสามารถลาคลอดได้ 98 วัน ในขณะที่ “แม่” ที่อยู่นอกระบบต้องรีบกลับไปทำงานหลังคลอด เนื่องจากไม่มีเงินชดเชยการขาดรายได้จากการที่ต้องหยุดงานหลังคลอด

จากงานวิจัยที่ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มหาบเร่แผงลอย และผู้ค้าจำนวน 30 ราย พบว่า “แม่” เหล่านี้มีเวลาหยุดพักหลังคลอดเพียง 1 สัปดาห์เท่านั้น การรีบเร่งกลับไปประกอบอาชีพ เนื่องจากปัญหาเรื่องเศรษฐกิจในครอบครัว ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพของทั้งแม่และลูก (มีหลายคนที่ต้องนำลูกที่ยังเป็นทารกไปเลี้ยงที่

ตลาดด้วย เนื่องจากไม่มีใครช่วยดูแล บางรายโชคดีที่มีญาติผู้ใหญ่ช่วยดูแลให้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระบบเครือข่ายในสังคมไทย ยังเป็นทางออกในการแก้ปัญหา) ถ้ามองถึงการฝากลูกให้อยู่ในการดูแลของศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ตอบข้อที่ได้ คือ ความไม่เชื่อมั่นในคุณภาพของศูนย์ฯ “แม่” ๆ เหล่านี้ จึงมีความสบายใจในการดูแลลูกด้วยตนเอง แม้จะมีภาวะความเสี่ยงในบางเรื่อง

สำหรับ **การฝากครรภ์** อันเป็นสวัสดิการในเรื่อง “การคุ้มครองการเป็นมารดา” ซึ่งเป็นการให้บริการฟรีก่อนการคลอด ผลจากงานวิจัย พบว่า “แม่” ส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ไปฝากครรภ์ที่โรงพยาบาล ทั้ง ๆ ที่เป็นการให้บริการฟรีตามสิทธิ์ ด้วยเหตุเดียวคือ “ต้องรอนาน” บางครั้งใช้เวลาทั้งวัน ซึ่งนั่นหมายถึงการขาดรายได้ไปหนึ่งวัน ดังนั้น ผู้ค้าเหล่านี้จึงเลือกที่จ่ายเงินเองในการฝากครรภ์ที่คลินิกใกล้บ้าน เนื่องจากสามารถเลือกเวลาในการไปพบแพทย์ได้ ไม่ต้องเสียเวลารอนาน อีกทั้งยังได้รับการบริการที่ดีอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การคลอดยังคงต้องใช้บริการที่โรงพยาบาล ซึ่งบางคนยังต้องประสบปัญหาอันเนื่องมาจากการขาดแคลนบุคลากร

แม่-แรงงานนอกระบบ-ความเป็นมารดา

อีกประเด็นหนึ่งที่เห็นชัดในเรื่องสวัสดิการที่มีความไม่เท่าเทียมของแรงงานในระบบและนอกระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเปรียบเทียบกับข้าราชการและลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจ คือ “การสงเคราะห์บุตร” มีความต่างทั้งในเรื่องจำนวนเงิน และระยะเวลาในการให้การสนับสนุน จากงานวิจัยพบว่า ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย และผู้ค้าจำนวนมากไม่ได้รับสวัสดิการนี้ เนื่องจากไม่รู้ จึงไม่ได้ทำการลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิ์นี้ ส่วนผู้ที่รู้ถึงสิทธิ์นี้ เพราะได้รับคำแนะนำจากพยาบาล อสม./อสส. และเพื่อน ๆ ดังนั้น จึงมีข้อเสนอว่า สิทธิ์นี้ควรได้รับอย่างอัตโนมัติทันทีที่เด็กเกิดมา และควรมีความเท่าเทียมกันสำหรับทุกคนทั้งในเรื่องจำนวนเงิน และระยะเวลาในการให้การสนับสนุน นอกจากนี้ ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย และผู้ค้ายังมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาจากปัญหาที่ได้พบเจอ คือ (1) เงินทดแทนการขาดรายได้จากการต้องหยุดงานก่อน และหลังคลอด (2) เรื่องการบริหารจัดการด้านเวลาในการรอคิว (3) การพัฒนาคุณภาพและเพิ่มจำนวนศูนย์เด็กเล็กในชุมชน และสุดท้าย คือความฝันอันสูงสุด คือการมี “หลักประกันสังคมแบบถ้วนหน้า”

ดร. บุญสม น้ำสมบูรณ์

กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ

บทบาทของเธอ ในจังหวัดชายแดนใต้

ฟาหิมะฮ์ ดือราโอะ ประธานกลุ่มตัดเย็บชุดมุสลิม จังหวัดปัตตานี

เธอ เป็นคุณแม่เลี้ยงเดี่ยวลูก 3 จบชั้น ม.3 อ่านเขียนภาษาไทยได้คล่อง (ในสามจังหวัดชายแดนใต้ใช้ภาษาล้านนาในการสื่อสาร) ก่อนหน้านั้น เธอทำงานรับจ้างเพาะพันธุ์กล้วยในหมู่บ้าน ก่อนมาทำผ้าคลุมผมและตัดชุดสตรีมุสลิม

ปัจจุบัน เธอเป็นประธานกลุ่มตัดเย็บชุดมุสลิม บ้านบาโงมุลอง จังหวัดปัตตานี ที่มีสมาชิกประมาณ 43 คน ดำเนินการมาได้ประมาณ 15 ปี สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นหม้าย เพราะความรุนแรงในครอบครัว สามีทำร้ายร่างกาย สามีติดยาเสพติด และสามีเสียชีวิตจากปัญหาความไม่สงบชายแดนใต้ ผู้หญิงกลุ่มนี้จึงเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว

ผู้หญิงหลายคนมีประสบการณ์ในการทำผ้าคลุมผม ทำไข่อบ้าง ทำขายบ้าง และที่มีชื่อเสียง คือ การทำผ้าคลุมแบบปักจักร เป็นงานฝีมือราคาค่อนข้างสูง ส่งขายมาเลเซียมานาน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มนั้น มีการปรับเปลี่ยนไปตามสมัยนิยม จากผลิตผ้าคลุม (อียาบ) ปักจักร เป็นผ้าคลุมผมแนวแฟชั่น ตัดเย็บชุดสตรี มาถึงการตัดชุดนักเรียนให้กับโรงเรียนในพื้นที่ จากการทำเป็นอาชีพเสริมก็กลายมาเป็นรายได้หลักของครอบครัว

หากพูดถึงจังหวัดชายแดนใต้ คนมีความกลัวเรื่องความปลอดภัย ทำให้ตลาดในท้องถิ่นไม่คึกคัก คนที่ไปขายก็มีความเสี่ยง คนเดินตลาดน้อยส่งผลต่อยอดขายที่ลดน้อยลงกว่าเดิม

เธอ เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความมั่นใจ กล้าคิดกล้าพูด ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง เสียสละ ให้โอกาสกับทุกคน จึงได้รับความไว้วางใจ และการยอมรับจากคนในชุมชนให้เป็นผู้นำหญิงหรือได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เสมอ ที่สำคัญเธอเป็นนักประสานได้ทั่วทิศ ประกอบกับอ่านเขียนพูดภาษาไทยคล่อง จึงมักได้รับบทบาทเป็นคนประสานงานกับหน่วยงานราชการอยู่เสมอ ๆ เพราะเธอมีทักษะเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดความรู้อยู่เสมอ

นางจันทนา เจริญวิริยะภาพ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ

แม่-ผู้หวานเมลิ็ดพันธุ์แห่งการเติบโต

นางผัดแก้ว งามเมือง เกิดในครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจน จบเพียงชั้นประถมศึกษา เพราะต้องช่วยเหลือพ่อ-แม่ทำนา ทำไร่ ทำสวน และรับจ้างทำสวน ทำนา และงานทั่วไปให้กับคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน จนกระทั่งแต่งงานกับนายวิเทียน ซึ่งมาจากครอบครัว ชวนาเช่นกัน จึงยังคงยึดอาชีพทำนาทำสวนเหมือนเดิม ด้วยความมานะพยายาม อดทน หนักเอาเบาสู้ จนมีที่ดินทำกิน 26 ไร่ เป็นของตนเอง

จนในปี 2545 ได้มีปรับเปลี่ยนการทำเกษตรใช้เคมีมาทำเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากปัญหาสุขภาพของคนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมี ได้ทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีการปลูกข้าวนาปี ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงวัว เลี้ยงปลาในบ่อ โดยได้น้อมนำเอาหลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางดำเนินชีวิต จากนั้นได้ขยายสู่ชุมชนบ้านเกิดตนเองในการจัดการพึ่งพาตนเองให้ทุกคนมีรายได้เสริมให้กับครอบครัว โดยการรวมกลุ่มเพื่อการแปรรูปข้าวให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น และการต่อยอดให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น การแปรรูปข้าวอัดแท่ง การทำข้าวพองกรอบ การทำสบู่ แชมพู ลิปสติก ไอศกรีมจากข้าว เป็นต้น ภายใต้แบรนด์ “ข้าวอินทรีย์เทียนแก้ว” ถึงแม้จะทำงานในครอบครัวหนักเพียงใดก็ตาม ผัดแก้วก็ยังเข้าร่วมกิจกรรมงานสังคม งานชุมชนอย่างต่อเนื่อง จนได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบัว กลุ่มวิสาหกิจจักสานไม้ไผ่ รองประธานแม่บ้านกรรมการวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด กรรมการ OTOP ระดับอำเภอ และจังหวัด รองประธานสมาคมแรงงานนอกระบบประเทศไทย

แม้ว่าจะทำงานหนักในฐานะความเป็นแม่ที่ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ เมื่อมีลูกจึงมีความมุ่งมั่นสั่งสอนให้ลูกได้เป็นคนดีของสังคม และส่งเสริมให้ลูกได้มีโอกาสทางการศึกษาให้สูงที่สุด บุตรคนที่ 1 นายบุษกุล งามเมือง จบปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาชีพ ตำแหน่ง CT Application บริษัท Siemens Health จำกัด บุตรคนที่ 2 นายศุภกฤษณ์ งามเมือง ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำงาน นักวิจัยและทำธุรกิจส่วนตัว

ปัจจุบัน นางผัดแก้ว มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการต่อยอดข้าว ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยการเข้ารับการพัฒนาอบรมเพิ่มทักษะความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เป็นการเพิ่มโอกาสให้กับตนเองและกลุ่มสมาชิก ในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน และสังคมเครือข่ายต่อไป

จนวันแม่แห่งชาติ ประจำปี 2556 สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มอบรางวัลแม่ดีเด่นแห่งชาติ ปี 2563 ประเภทแม่ผู้เป็นเกษตรกร

ดาวานา ปัญญาวงศ์
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ

“คน” ทำการผลิตที่บ้าน

We're Home-based workers.

ชวนรู้จัก ผู้ทำการผลิตที่บ้าน

ในอดีต...เมื่อว่างจากการทำไร่นา แรงงานในภาคเกษตร โดยเฉพาะผู้หญิง จะหันมาผลิตงานหัตถกรรมต่าง ๆ โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดต่อ ๆ กัน มาจากบรรพบุรุษ เช่น การทอผ้า การตัด เย็บ ปัก และถักทอเสื้อผ้า เครื่องประดับ ของตกแต่งบ้าน ถักแหวนไว้จับปลา รวมทั้งแปรรูปอาหาร และการผลิตของกิน ของใช้อื่นๆ ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาทาง เศรษฐกิจมากขึ้น งานที่ทำตามบ้าน เหล่านี้ก็เริ่มพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมใน ครัวเรือน ที่ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ผลิต เหล่านี้ จากรายได้เสริมปรับเปลี่ยนมา เป็นรายได้หลักที่สร้างรายได้จุนเจือ ครอบครัว

เมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมระหว่างปี 2303-2393 การผลิตสินค้าหลายประเภท ได้เข้าไปทำในโรงงาน เช่น การทอผ้า การ ตัดเย็บเสื้อผ้า การฟอกหนัง การทำ รองเท้า/กระเป๋า ฯลฯ

ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่สองในปี 2488 การติดต่อสื่อสาร และการคมนาคม ของโลกสะดวกขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขัน ได้มากขึ้น นายจ้างต้องการผลิตสินค้าที่มี ต้นทุนต่ำลง จึงขยายหรือเคลื่อนย้าย โรงงานไปตั้งในแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลก

เมื่อการค้าขายระหว่างประเทศ เจริญรุ่งเรืองขึ้น การแข่งขันทางการค้าเพิ่ม สูงขึ้น ความพยายามในการลดต้นทุนการ ผลิตเพื่อสร้างข้อได้เปรียบทางการค้ามี มากขึ้น จึงเกิดการพัฒนารูปแบบการจ้ างงานที่นอกเหนือจากการผลิตในโรงงาน เป็นการจ้างงานแบบไม่เป็นทางการ โดย การ “เหมาะช่วงการผลิต” ซึ่งไม่ต้อง รับผิดชอบต้นทุนการผลิตทั้งหมด ดำเนินการโดยส่งวัตถุดิบ และกำหนด รูปแบบสินค้าที่ต้องการไปให้คนทำงานอยู่ ตามบ้าน ไม่ต้องลงทุนซื้อเครื่องจักร ไม่ต้อง เสียค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าใช้จ่ายในการ คำนวณแรงงานและดูแลสวัสดิการของ คนงาน เพราะรูปแบบการจ้างงานแตกต่าง จากการจ้างงานปกติ เป็นการจ้างงานแบบ นอกกระบบการคุ้มครองของกฎหมาย แรงงาน

อย่างไรก็ดีการทำงานในโรงงานทำให้ ผู้หญิงไม่สามารถทำงานในบทบาทของ การ “ดูแล” ทั้งงานบ้านและการดูแลคน ในครอบครัวได้ดีเหมือนในอดีต เมื่อ รูปแบบการจ้างงานพัฒนาเป็นการเหมาะ ช่วงการผลิตที่มีลักษณะยืดหยุ่น ไม่มีเวลา เข้า-ออกงานแบบการทำงานในโรงงาน แรงงานหญิงจำนวนมากจึงถูกผลักเข้าสู่ รูปแบบการจ้างงานในลักษณะนี้ เป็น ผู้รับ งานไปทำที่บ้าน-Homeworkers” เพราะ สามารถทำงานหารายได้จากที่บ้าน และ สามารถทำงานในบทบาทของผู้ดูแล ครอบครัวได้มากขึ้น ในขณะเดียวกันก็มี แรงงานหญิงจำนวนมากที่ยังทำการผลิต แบบอุตสาหกรรมในครอบครัวโดยใช้ภูมิ ปัญญาดั้งเดิม “ผลิตเองขายเอง-Own account workers” รวมทั้งมี อุตสาหกรรมในครอบครัวซึ่งขยายกิจการ เพิ่มขึ้น จึงมีการส่งงานออกไปให้ผู้รับงาน ไปทำที่บ้านทำเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแรงงานที่ ทำงานที่บ้านทั้งสองประเภทร่วมเรียกว่า “ผู้ทำการผลิตที่บ้าน-Homebased workers”

ผู้ทำการผลิตที่บ้านจึงกระจายอยู่ในทุก ภาคส่วนของเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจแบบดั้งเดิม เช่น งานหัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การผลิตของใช้และ สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ หรือเศรษฐกิจสมัยใหม่ เช่น สิ่งทอ เสื้อผ้า รองเท้า ชิ้นส่วนรถยนต์ และเบาะเครื่องบิน เป็นต้น

“คน” ทำการผลิตที่บ้าน

We're Home-based workers.

องค์การแรงงานระหว่างประเทศรายงานว่าทั่วโลกมีผู้ทำการผลิตที่บ้านมากกว่า 260 ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา และประเทศเกิดใหม่ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีผู้ทำการผลิตที่บ้านกว่า 161 ล้านคน โดยผู้ทำการผลิตที่บ้านในประเทศไทยมีถึง 3.6 ล้านคนหรือร้อยละ 9.6 ของแรงงานที่มีงานทำ และเป็นแรงงานหญิงกว่าสองล้านคนหรือร้อยละ 56 ของผู้ทำการผลิตที่บ้านในประเทศไทย แรงงานเหล่านี้เข้าไม่ถึงสิทธิ สวัสดิการ และหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน เช่น ได้ค่าแรงต่ำ ต้องทำงานหนัก มีชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานกว่า 8 ชั่วโมงเข้าไม่ถึงการประกันสังคม และอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน ในขณะที่พวกเขาเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมทั้งมีส่วนร่วมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

การจ้างงานในเศรษฐกิจภาคคนอกระบบถ้าขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จะส่งผลต่อมาตรฐานแรงงาน สิทธิมนุษยชน ความมั่นคงทางรายได้ และคุณภาพชีวิตของผู้ทำการผลิตที่บ้าน เพราะหลายคนต้องเผชิญความเสี่ยงจากสภาพการทำงานและการจ้างงาน ไม่ว่าจะเรื่อง **ค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรม งานราคาถูก อำนาจต่อรองน้อย และชั่วโมงการทำงานยาวนาน รวมถึงปัญหาด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัวของผู้ทำการผลิตที่บ้านอีกด้วย

ส่งเสริมงานที่มีคุณค่าแก่ผู้ทำการผลิตที่บ้าน

Promoting decent work for home-based workers

เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิให้กับผู้ทำการผลิตที่บ้าน และ ผู้รับงานไปทำที่บ้าน องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้กำหนดกติกาหรือมาตรการระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านและแรงงานนอกระบบในรูปแบบของอนุสัญญาฉบับที่ 177 ว่าด้วยงานที่รับไปทำที่บ้าน หรือ C177- Home Work Convention, 1996 (No.177) เพื่อคุ้มครองสิทธิแรงงานในงานที่รับไปทำที่บ้าน อาทิ การคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและอาชีพ ด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ค่าจ้าง หรือแม้แต่การคุ้มครองกรณีคลอดบุตร เป็นต้น หากรัฐให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับที่ 177 ว่าด้วยงานที่รับไปทำที่บ้าน จะส่งผลให้ผู้ทำการผลิตที่บ้าน หรือ ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ซึ่งปัจจุบันมีประเทศที่ให้สัตยาบันทั้งหมด 13 ประเทศ ได้แก่ แอลเบเนีย แอนดิกาและบาร์บูดา อาเจนติน่า เบลเยียม บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา บัลแกเรีย ฟินแลนด์ ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ มาซิโดเนียเหนือ สโลวีเนีย สเปน และทาจิเกิสถาน

ปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญา ฉบับที่ 177 ว่าด้วยงานที่รับไปทำที่บ้าน แต่มีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2553 ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อวางมาตรการควบคุม กำกับ ดูแล และคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านให้ได้รับการปฏิบัติจากผู้จ้างงานอย่างเป็นธรรม มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการทำงาน และเยียวยาผู้รับงานไปทำที่บ้านเมื่อประสบอันตรายจากการทำงาน รวมทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการเสนอแนะมาตรการคุ้มครอง ส่งเสริม พัฒนาผู้รับงานไปทำที่บ้าน แม้จะมีกฎหมายในการควบคุม กำกับ ดูแลและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน แต่ยังคงมีช่องว่างในทางบังคับใช้กฎหมายอยู่

เพื่อเป็นการเฉลิมฉลอง สร้างการรับรู้ และร่วมกันรณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าในงานของผู้ทำการผลิตที่บ้านและคุณค่าของผู้ทำการผลิตที่บ้าน องค์การผู้ทำการผลิตที่บ้านสากล (Homenet International) จึงกำหนดให้วันที่ 20 ตุลาคมของทุกปี เป็นวันผู้ทำการผลิตที่บ้านสากล

ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ทำการผลิตที่บ้าน (Home-based Workers)

ในปี 2564 องค์การแรงงานระหว่างประเทศรายงานว่าทั่วโลกมี ผู้ทำการผลิตที่บ้าน (Home-based Workers) มากกว่า 260 ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศเกิดใหม่ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีผู้ทำการผลิตที่บ้านกว่า 161 ล้านคน โดยผู้ทำการผลิตที่บ้านในประเทศไทยมีถึง 3.6 ล้านคนหรือร้อยละ 9.6 ของแรงงานที่มีงานทำ และเป็นแรงงานหญิงกว่าสองล้านคนหรือร้อยละ 56 ของผู้ทำการผลิตที่บ้านทั้งหมด แรงงานเหล่านี้แบ่งเป็นสองประเภทคือ ประเภทแรก “ผู้ผลิตเพื่อขาย-Own account workers” ที่ทำการผลิตแบบอุตสาหกรรมในครอบครัวโดยใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม เช่น กลุ่มที่ผลิตสินค้า OTOP งานหัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การผลิตของใช้และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ประเภทที่สองคือ “ผู้รับงานไปทำที่บ้าน-Homeworkers” ซึ่งทำงาน **เหมาะช่วงการผลิต** มาจากโรงงานอุตสาหกรรม แต่ใช้รูปแบบการจ้างงานที่ยืดหยุ่น จึงไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายแรงงานปกติ

ผู้ทำการผลิตที่บ้านกระจายอยู่ในทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม เช่น งานหัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การผลิตของใช้และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ สิ่งทอ เสื้อผ้า รองเท้า หรือเศรษฐกิจสมัยใหม่ เช่น ชิ้นส่วนรถยนต์ และเบาะเครื่องบิน เป็นต้น ทั้งที่พวกเขาเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม รวมทั้งมีส่วนสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ เช่นเดียวกับแรงงานประเภทอื่น ๆ แต่แรงงานทั้งสองประเภทยังเข้าไม่ถึงสิทธิสวัสดิการ และหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน เช่น ได้ค่าแรงต่ำ ต้องทำงานหนัก มีชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานกว่าแปดชั่วโมง เข้าไม่ถึงการประกันสังคม อาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน

เพื่อให้กลุ่มผู้ทำการผลิตที่บ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง สามารถเข้าถึงสวัสดิการและหลักประกันทางสังคมได้ สมาคมเครือข่ายแรงงานนอกระบบ (HomeNet Thailand Association) และมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ (Foundation for Labour and Employment Promotion) จึงมีข้อเสนอต่อรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ดังนี้

ข้อเสนอต่อกระทรวงแรงงาน

1. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2553 อย่างจริงจัง
2. ขยายกลุ่มเป้าหมายของกองทุนผู้รับงานไปทำที่บ้านให้ครอบคลุมผู้ทำการผลิตที่บ้านทั้งหมด รวมทั้งลดเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้แรงงานกลุ่มนี้ได้เข้าถึงเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพดอกเบี๋ยต่ำ

3. ส่งเสริมให้ผู้ทำการผลิตที่บ้านเข้าถึงการฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ ลดข้อจำกัดเรื่องอายุผู้เข้ารับการอบรมให้ผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีสามารถเข้ารับการอบรมได้ รวมถึงเพิ่มการอบรมทักษะที่เอื้อให้เกิดการปรับตัวให้ทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต และการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ เป็นต้น
4. สนับสนุนการให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานแก่ผู้ทำการผลิตที่บ้าน และกำหนดให้มีนโยบายการตรวจสุขภาพประจำปี ปีละครั้งแก่กลุ่มอาชีพที่มีความเสี่ยงจากการทำงาน
5. ดำเนินการสำรวจข้อมูลและขึ้นทะเบียนกลุ่มผู้ทำการผลิตที่บ้านเพื่อให้แรงงานเหล่านี้ได้แสดงตัวตนและสามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการจากภาครัฐ
6. ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ทำการผลิตที่บ้าน เพื่อให้พวกเขาเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาแรงงานต่อไป
7. (ร่าง) พ.ร.บ. ส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. .... ที่กระทรวงจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ควรยึดหลักการการปฏิบัติต่อแรงงานทุกกลุ่ม ทุกประเภทอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติที่แตกต่างระหว่างผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับผู้ประกอบอาชีพกึ่งอิสระ หรือระหว่างแรงงานที่ขึ้นทะเบียนกับแรงงานที่ไม่ขึ้นทะเบียน

ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ทำการผลิตที่บ้าน (Home-based Workers)

ข้อเสนอต่อสำนักงานประกันสังคม

1. ขยายการประกันสังคมแบบถ้วนหน้าภาคบังคับสำหรับคนทำงานทุกคน
2. ระหว่างการแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคมเป็นแบบถ้วนหน้า ให้มีการเพิ่มสิทธิประโยชน์แก่ ผู้ประกันตนมาตรา 40 เช่น ขยายเวลารับสิทธิประโยชน์และเพิ่มจำนวนเงินทดแทนกรณีการขาดรายได้จากการเจ็บป่วย มีการประกันการว่างงานไม่น้อยกว่า 10 วันต่อเดือน คำนวณความเป็นมารดาด้วยการชดเชยการขาดรายได้หลังคลอดแก่ผู้ประกันตนไม่น้อยกว่า 90 วัน

ข้อเสนอต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

1. สนับสนุนการมีตัวแทนของกลุ่มผู้ทำการผลิตที่บ้าน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทางและแผนงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเขาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการจัดให้มีตลาดท้องถิ่น เพื่อช่วยให้เศรษฐกิจท้องถิ่นมีการหมุนเวียน และพัฒนาเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอต่อรัฐบาล

1. กำหนดนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก โดยจัดสรรโควตาการจัดซื้อจัดจ้าง ให้น่วยราชการซื้อสินค้า จาก ผู้ผลิตขนาดเล็ก และกลุ่มผู้ผลิตสตรี เพื่อส่งเสริมการมีงานทำของผู้ทำการผลิตที่บ้านอย่างต่อเนื่อง
2. กำหนดนโยบายให้ข้าราชการใช้ผ้าไทยอาทิตย์ละสองวัน เพื่อช่วยให้กลุ่มผู้ทำการผลิตที่บ้านเหล่านี้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น
3. ส่งเสริมการจ้างงานในท้องถิ่น โดยลดหย่อนภาษีให้อุตสาหกรรมในครอบครัว และ SME ต่าง ๆ
4. ขยายกองทุนอุดหนุนเด็กเล็กให้ครอบคลุมถ้วนหน้า รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพของศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ และพัฒนาการให้บริการ เช่น ปรับเวลาเปิดปิดให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของแรงงาน เป็นต้น
5. จัดตั้งกองทุนเพื่อรองรับภาวะวิกฤตอันเนื่องมาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ และโรคระบาด เพื่อช่วยเหลือแรงงานเหล่านี้ในภาวะฉุกเฉิน
6. ให้สัถยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อประกาศจุดยืนในการคุ้มครองสิทธิแรงงานและสวัสดิการสังคมแก่แรงงาน ดังนี้
  - อนุสัญญาฉบับที่ 87 และ 98 ว่าด้วยเรื่องเสรีภาพในการสมาคม และสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรอง
  - อนุสัญญาฉบับที่ 177 ว่าด้วยเรื่องการทำงานไปทำที่บ้าน

การประชุมอาเซียนภาคประชาสังคมและประชาชน (ACSC/APF) ระหว่างวันที่ 1-3 กันยายน 2566 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

สถานการณ์ปัจจุบัน อาเซียนต้องเผชิญกับสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในพม่า ความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่ขยายช่องว่างเพิ่มขึ้น และประชาธิปไตยที่ถดถอย “การเรียกคืนพื้นที่ปลอดภัย การฟื้นฟูประชาธิปไตยและความเสมอภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-Reclaiming safe spaces, restoring democracy and equity in Southeast Asia!” จึงเป็นประเด็นที่ นำมาพูดคุยกันในการประชุมอาเซียนภาคประชาสังคมและประชาชน (ACSC/APF) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่าง 1-3 กันยายนที่ผ่านมา เพื่อกำหนดข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลของอาเซียน โดยสมาคมเครือข่ายแรงงานนอกระบบ ประเทศไทย ได้ส่งตัวแทน 5 คนเข้าร่วมประกอบด้วย อิดา อ่อนศรี ศิริพร บุญมาเลิศ และฟาฏิมะห์ คีอราโอะ สุนทรี แซ่ก๊ิง ดร.บุญสม น้ำสมบูรณ์ และ พูลทรัพย์ ตูลาพันธุ์ นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วมการประชุมผู้นำของ HNSEA และดูงานของโฮมเนตอินโดนีเซีย ในวันที่ 30 สิงหาคมอีกด้วย

พูลทรัพย์ สวนเมือง ตูลาพันธุ์

ผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ

เสียงสะท้อนแรงงานนอกระบบ จากการเข้าร่วมงานการประชุมอาเซียน ภาคประชาสังคมและประชาชน

ศิริพร บุญมาเลิศ กล่าวว่า สิ่งแรกที่ได้สำหรับตัวเอง คือ การเปิดโลกที่กว้างและการได้ออกไปเจอกลุ่มผู้ผลิตที่บ้านและผู้รับงานไปทำที่บ้าน และรู้ถึงปัญหาของกลุ่มผู้รับงานและการทำงานของผู้นำกลุ่มที่เก่งและพยายามให้กลุ่มมีความชัดเจน มีการช่วยเหลือพึ่งพากันโดยการตั้งสหกรณ์และทำให้สินค้าของกลุ่มได้รับรางวัลอย่างมากมายจากฝีมือของสมาชิก งานACSC/APF2023 เป็นงานใหญ่ที่ตื่นตาตื่นใจ ได้เห็นความหลากหลายของผู้เข้าร่วมงาน เห็นปัญหาที่ประชาชนของแต่ละประเทศได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐอย่างไม่ทั่วถึง และเห็นถึงความไม่เป็นธรรมที่ประชาชนต้องเจอ เช่น ประเทศพม่า เป็นต้น และการเข้าร่วมในห้องย่อยของงานในแต่ละวัน ประทับใจที่ทุกคนร่วมรับฟังการทำงานของ Homenet Southeast Asia เรื่องการช่วยเหลือกลุ่ม การพัฒนาการทำงานและมีผลการผลิต และการสนับสนุนอาชีพของกลุ่มสมาชิก

อิดา อ่อนศรี กล่าวว่า การเดินทางไปประชุมครั้งนี้ ดิฉันมีความประทับใจมาก เพราะได้ทราบปัญหาของเพื่อนร่วมประชุมแต่ละประเทศ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตประจำวัน การรวมกลุ่ม การได้รับสิทธิและสวัสดิการ การปฏิรูป การเปลี่ยนแปลง ความขัดแย้ง ปัญหาชนกลุ่มน้อยปัญหาโควิด และปัญหาหนี้ การเข้าไปดูงานของ Homenet Southeast Asia นั้นดิฉันประทับใจการรวมกลุ่ม การช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม และความพยายามทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้นโยบายของรัฐ ดิฉันขอขอบพระคุณผู้จัดทุกท่านที่ให้โอกาสดิฉันได้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้

ฟาฏิมะห์ คีอราโอะ กล่าวว่า สิ่งที่ประทับใจจากการเข้าประชุมที่ประเทศอินโดนีเซีย คือ การได้ไปเรียนรู้และการได้รู้จักเพื่อน ๆ สมาชิกโฮมเนตของแต่ละประเทศ เพื่อน ๆ ทุกคนต่างมีอัธยาศัยดีและได้แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการทำงานของแต่ละอาชีพ ได้ดูวิธีการทำงานของสมาชิกอินโดนีเซีย เช่น การทำงานของบางกลุ่มยังขาดความปลอดภัยในการทำงานและการป้องกันสุขภาพที่จะตามมา ปัญหาของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน อย่างกัมพูชาก็อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงให้ผู้รับงานได้มีการติดต่อจากโรงงานโดยตรง ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง สเปนลาอยากเห็นกลุ่มสหกรณ์มีสินค้าที่มีคุณภาพและระบบการจัดการที่ดีขึ้น ซึ่งประเทศลาวอยากนำวิธีการทำงานของอินโดนีเซียกลับไปปรับใช้ในการทำงานของตัวเองด้วย และฟิลิปปินส์ห่วงใยเรื่องความคุ้มครองทางสังคม เพราะส่วนที่สำคัญดูเหมือนคนจนจะยังไม่ได้ความคุ้มครองจากภาครัฐบาล

ลงทะเบียนใช้สิทธิ

เลือกตั้ง บอร์ดประกันสังคม

ถึง 31 ตุลาคม นี้

เพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งในวันที่ 24 ธันวาคม 2566

ทำไมการเลือกตั้งบอร์ดประกันสังคมจึงสำคัญ ?

กองทุนประกันสังคม เป็น กองทุนที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ มีเงินกว่า 2 ล้านล้านบาท ซึ่งมาจากการร่วมจ่ายระหว่าง ลูกจ้าง นายจ้างและภาครัฐ เพื่อดูแลคุ้มครองเรื่องการ เจ็บป่วย ทูพพลภาพ ชราภาพ คลอดบุตร เสียชีวิต หรือว่างงานให้แก่คนทำงาน

บอร์ดประกันสังคม ประกอบด้วย ฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายผู้ประกันตน และภาครัฐ มีหน้าที่หรืออำนาจในการให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบายและการบริหารงานของกองทุนประกันสังคม รวมไปถึงการวางระเบียบการจ่ายเงิน การจัดหาผลประโยชน์ของกองทุนประกันสังคม

คุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. มีสัญชาติไทย
2. เป็นผู้ประกันตนมาตรา 33, 39 และ 40
3. เป็นผู้ประกันตนติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน (ก่อนประกาศการเลือกตั้ง เดือนมีนาคมหรือก่อนหน้านั้น)
4. ในระยะเวลา 6 เดือนได้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมไม่น้อยกว่า 3 เดือน (ตั้งแต่เดือนมีนาคม - สิงหาคม 2566)
5. ต้องลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้ง ภายใน 31 ตุลาคม 2566

ลงทะเบียน

12-31 ต.ค. 66
ลงทะเบียนการใช้สิทธิเลือกตั้ง
ผ่าน www.sso.go.th

หรือสแกน QR CODE ด้านล่าง

11 พ.ย. - 14 ธ.ค. 66
ขอเพิ่มชื่อ - ถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

10 พ.ย. 66
ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

21 พ.ย. 66
ประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง
และหมายเลขผู้สมัคร

24 ธ.ค. 66
วันเลือกตั้ง